

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
27 december 2022 (mondelinge uitspraak 22 december 2022)

Zitting: 22 december 2022 te Amersfoort.
De commissie bevindt zich in de Brink op het terrein van
De mondelinge behandeling vindt via beeld -en geluidsverbinding plaats.

Klachtnummer: KC 2022 – 089

1. De klacht

De klachtmelding vermeldt de volgende klacht:

Klager is het niet eens met de aangezegde verplichte medicatie. Hij zegt dat hij niet psychotisch is, dat er te weinig onderzoek gedaan is naar de noodzaak voor medicatie en dat medicatie nadelige effecten op zijn gezondheid heeft.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 12 december 2022 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen.
- Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van zijn dossier.
- Klager heeft bij zijn klachtmelding een schorsingsverzoek ingediend, zie punt 2.3.
- Op 13 december 2022 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld.
- Op 13 december 2022 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 22 december 2022.
- De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen. De commissie heeft op 16 december 2022 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 22 december 2022 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klager en aangeklaagde meegedeeld (telefonisch).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

2.3. Schorsingsverzoek

Klager heeft tevens een schorsingsverzoek ingediend ten aanzien van de uitvoering van de beslissing tot het toedienen van medicatie in het kader van het verlenen van verplichte zorg zoals bedoeld onder punt 1, zie hierboven.

De aangeklaagde psychiater heeft de ambtelijk secretaris telefonisch meegedeeld dat er geen medisch zwaarwegende redenen zijn om de verplichte medicatie niet op te schorten tot en met de hoorzitting.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is geboren op Hij heeft in voorgeschiedenis een autismespectrumstoornis en ADHD. Klager is op 28 november 2022 met een crisismaatregel opgenomen in verband met een paranoïde psychotisch toestandsbeeld met gevaar voor met name ernstig lichamelijk letsel, ernstige materiële schade en maatschappelijke teloorgang.

Op 1 december 2022 heeft de rechtbank Gelderland een verzoek tot het voortzetten van de crisismaatregel zorgmachtiging toegewezen voor drie weken, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding, het toedienen van medicatie.

Op 1 december 2022 en op 5 december 2022 heeft de zorgverantwoordelijke klager onderzocht en op 1 december 2022 en op 5 december 2022 zijn de voorgenomen beslissingen met hem besproken.

Op 2 december 2022 en op 5 december 2022 worden de beslissingsbrieven aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel en wordt klager namens de geneesheer-directeur schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissingen bij de klachtencommissie en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De zorgverantwoordelijke stelt in de beslissingsbrieven dat hij heeft besloten om klager verplichte zorg te geven. De verplichte zorg wordt aan klager gegeven omdat hij niet opgenomen wil blijven en geen medicatie wil innemen.

Klager is vanwege een psychotisch toestandsbeeld niet in staat tot een redelijke waardering van belangen ter zake psychiatrische behandeling en veiligheid.

Op 12 december 2022 ontvangt klager schriftelijk de mededeling dat de officier van justitie een verzoekschrift voor een zorgmachtiging voor hem gaat voorbereiden.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter zitting een toelichting op zijn klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat antwoordt hij dat het goed met hem gaat en dat er niets met hem aan de hand is. Hij vertelt dat hij in de kliniek zijn draai gevonden heeft en dat zijn angst op vergiftiging niet meer aanwezig is.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij de beslissingsbrief niet vertrouwt. Klager ontkent dat hij in zichzelf praat. Als verpleegkundigen zeggen dat zij hem horen praten, komt dat door telefoongesprekken die hij voert.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat zijn toestandsbeeld anders is dan aangeklaagde stelt. Hij is, ook in de kliniek, niet psychotisch en zegt dat er geen sprake is van dreigende agressie. Dit verzint aangeklaagde volgens klager. Klager zegt dat hij zich afvraagt om welke nadelige effecten het gaat bij de medicatie. Er wordt iets in zijn lijf gestopt waardoor hij uren ligt te slapen en hij zich misselijk voelt.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat hij heeft willen zeggen en of er goed naar hem is geluisterd, antwoordt hij dat zijn toestandsbeeld anders is dan aangeklaagde stelt en dat hij een VOG heeft aangevraagd.

Gevraagd of de pvp nog aanvullingen heeft antwoordt hij dat er in de beslissingsbrieven tegenstrijdigheden staan ten aanzien van de wilsbekwaamheid van klager en dat de beslissingsbrieven scherper kunnen. In de schriftelijke reactie geeft aangeklaagde een aanvullende toelichting, die de pvp liever in de beslissingsbrief ziet opgenomen en niet in een toelichting of mondeling op de zitting.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat bij alles wat zij zien bij klager sprake is van een psychose. De verpleegkundigen rapporteren dat klager in zichzelf praat en dat zij dat constateren zonder dat klager telefoongesprekken voert. Klager komt s 'nachts trillend en zwetend bij de groep. Klager meent dat hij onder de douche wordt vergast en voelt zich niet veilig.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat bij een opname het uitgangspunt is dat een cliënt wilsbekwaam is ten aanzien van het besluit tot medicatie. Het is niet juist dat in de beslissingsbrief is vermeld dat klager bij opname als wilsbekwaam was beoordeeld, deze omissie betreurt aangeklaagde. Bij klager is het gevaar al voor de opname opgetreden (agressie en vernieling, maar ook maatschappelijke teloorgang) en ook gedurende de opname wordt het gevaar waargenomen. Er is geen daadwerkelijke agressie geweest. Middels vroeg signalering en inzet van andere interventies is geprobeerd het gevaar te verminderen, maar er is een ingrijpsituatie geweest op 15 december 2022. Klager maakt fors dreigende uitspraken en is via een hek vertrokken en aangeklaagde wil dit risico niet nogmaals lopen.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat er op de afdeling diverse gesprekken zijn geweest met klager en de psychiater over klachten, diagnose en behandeling en door de afdelingsarts zijn er observaties van verpleegkundigen meegenomen en is het beloop van afgelopen periode middels een heteroanamnese meegenomen. Al deze aspecten meewegend, is aangeklaagde van mening dat de diagnose 'psychotische stoornis' zorgvuldig en terecht is gesteld en er voldoende onderzoek heeft plaatsgevonden.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en de informatie van wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechtbank op 1 december 2022 afgegeven machtiging tot het voortzetten van de crisismaatregel en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvggz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvggz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg en de beslissingsbrieven van 2 december 2022 en 5 december 2022 stelt de commissie vast dat deze voldoen aan de wettelijke vereisten die hieraan zijn gesteld. De commissie constateert wel dat de inhoud van de beslissingsbrieven, met name de motiveringen tot het toepassen van verplichte zorg en de vaststelling van de wilsbekwaamheid, beter kan, zoals aangeklaagde en de pvp ook hebben aangeven. Gelet echter op de door aangeklaagde bijgevoegde schriftelijke reactie op de klacht en de inhoud van het behandelingsplan is de commissie van oordeel dat vorenstaande niet kan leiden tot een grondigheid van de klacht.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrieven van 2 december 2022 en 5 december 2022 blijkt dat klager bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis. Klager heeft hier tegenovergesteld dat bij hem geen sprake is van een psychische stoornis, althans dat hij niets mankeert. De commissie heeft daarom allereerst na te gaan of er sprake is van een psychische stoornis zoals bedoeld in de Wvggz.

De commissie stelt vast dat de rechtbank op 1 december 2022 een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel heeft verleend en dat de rechtbank in haar beschikking kennelijk tot de overtuiging is gekomen dat er bij klager sprake is van een geestelijke stoornis in de zin van de Wvggz.

Verder stelt de commissie vast dat klager bij de beoordeling door de rechtbank van het verzoek tot het verlenen van een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel niet om een second opinion heeft verzocht.

De commissie ziet, gelet op het bovenstaande en op de presentatie van klager ter zitting geen redenen om aan de beoordeling ter zake te twijfelen en is daarom van oordeel dat voldoende

aannemelijk is dat er bij klager sprake is van een geestelijke stoornis zoals bedoeld in art. 3:1 jo. art.7:1 Wvvggz.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 1 december 2022 en 5 december 2022 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Zij heeft op 1 december 2022 en 5 december 2022 overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissingen. De beslissingen zijn op 2 december 2022 en 5 december 2022 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klager een afschrift van de beslissingen gegeven en hem op 2 december 2022 en 5 december 2022 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissingen en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon.

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder het toedienen van (depot)medicatie een zodanig psychotisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvggz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychotisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit zonder de verplichte zorg leidt tot ernstig nadeel. Er is sprake van verwaarlozing, maatschappelijke teloorgang en agressieve uitingen. Klager heeft psychotische klachten die op de afdeling onverminderd aanwezig zijn. Hij is er van overtuigd dat hij vergiftigd is door zijn grootouders. Ook zegt hij dat zijn grootouders de vergiftiging hebben toegegeven. Klager heeft op de afdeling wisselend de angst vergiftigd te worden, zo heeft hij op momenten alleen gegeten wat de verpleging eet of moet de verpleging met hem meelopen naar zijn kamer om te ruiken dat hij ook via afvoersysteem in de badkamer vergiftigd wordt. Op de afdeling wordt hij verder met momenten tegen zichzelf pratend gezien, of maakt hij magische bewegingen.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde tot het toedienen van (depot) medicatie voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvggz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de vorm van verplichte zorg (het toedienen van (depot) medicatie) op grond van artikel 8:9 Wvvggz **ongegron**d.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klacht: **Ongegron**d

Deze beslissing is genomen door:

Dhr. mr. W.P. Rijksen, voorzitter,
Mw. drs. A.C.M. Kleinsman, psychiater,
Mw. drs. C.J.M.M. van de Gevel, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen. Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding indienen.